

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ БЛАГОЕВГРАД

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Гургана Илиева Михайлова-Борисова, Университет за национално и световно стопанство; научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ в Югозападен университет „Неофит Рилски“

Автор на дисертационния труд: Мария Пападима (Maria Papadima)
Тема на дисертационния труд: Въздействие на разходите за образование върху икономическия растеж в Гърция по време на криза
Научен ръководител: доц. д-р Десислава Стоилова

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 2902/05.12.2024 г. на Ректора на Югозападен Университет „Неофит Рилски“ – проф. д-р Николай Марин.

I. Информация за дисертанта

Мария Пападима се е обучавала по докторска програма към катедра „Финанси и отчетност“ на Югозападен университет „Неофит Рилски“ по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“. Обучението е осъществено в редовна форма на обучение.

Преди докторантурата Мария Пападима е завършила специалност „Философия и педагогика“, след което придобива магистърска степен по специалност „Банково дело“. Тя има богат практически опит като понастоящем изпълнява длъжността „Управител на клон на Пиреос банк (Piraeusbank). Професионалният и опит и обучението ѝ допринасят за разработването на дисертационен труд с използването на множество статистически данни, които са подходящо анализирани и приложени за целите на оценяваните зависимости между икономическия растеж, разходите за образование и условията на труд.

II. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд е на твърде актуална и не толкова изследвана тема, което открива възможности за реализиране на научни и научно-приложни приноси от докторанта.

Дисертационният труд е с обем от 144 страници като същинската част е 125 страници. Структурата на труда е увод, три глави, заключение, приложения и използвана литература.

В увода са ясно формулирани обекта, предмета, целта и задачите на дисертационния труд. Не се открива ясно формулирана теза, която се защитава в дисертационния труд.

В първа глава се изяснява същността на кризите като се набляга на различните видове кризи като валутните и финансовите кризи, инфлационни кризи и други. Специално внимание е обърнато на финансовата криза от 2007-2008 година с оглед на по-ясното представяне на ситуацията в икономиката и в частност в образователния сектор в Гърция. Подробно са разгледани причините и факторите за възникването на глобалната финансова криза от 2007-2008 година

Във втора глава се анализира въздействието кризата в Гърция върху разходите за образование и условията на труд на работещите в образователния сектор в Гърция. Специален акцент е поставен върху политиките в образованието, свързани с приетите строги фискални мерки. Наблегнато е на насоките на намаление на разходите за образование, както и на дългосрочните ефекти върху студентите от намаляването на разходите за образование с цел преодоляване на дълбоката икономическа криза в страната. Обяснени са наблюдаваните тенденции в разходите за образование през анализирания период, като ясно се откроява тенденцията на увеличаване на разходите за образование като дял от БВП и като дял от общите правителствени разходи до възникването на световната финансова криза, след което следва тенденция на рязък спад в образователните разходи и при двата анализирани показателя.

В трета глава на дисертационния труд се прави емпиричен анализ на връзката между разходите за образование в Гърция и икономическия растеж като са взети предвид и условията на труд на работещите в образователния сектор в Гърция. Периодът на изследване е 1999-2021 година.

В заключението са представени основните резултати от изследването. При изследването на връзката между икономическия растеж и разходите за образование се стига до изводите, че увеличаването на правителствените разходи за образование в краткосрочен план водят до намаляване на производителността в страната. В същото време увеличаването на броя на записаните ученици има отрицателно влияние върху икономическия растеж, което налага подобряване на качеството на образование.

Мария Пападима използва множество източници – 170 научни публикации на английски език, от които статии, учебници, специализирана литература и електронни ресурси. Докторантката умело е успяла да се запознае с необходимите изследвания по темата на дисертационния труд и да приложи основните идеи за целите на провеждането на нейното изследване.

Като положителни черти на дисертационния труд могат да се посочат:

- Добро структуриране на дисертационния труд. Отделните глави са логически обвързани и има плавен преход между частите на труда.*
- Избрана е актуална тема на дисертационния труд.*
- Използване на множество източници на информация, което е свидетелство за широката осведоменост на докторантката по темата на дисертационния труд.*
- Открояват се редица научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.*

III. Оценка на научните и научно-приложни приноси

По-съществените научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд са:

- *Извършване на анализ на влиянието на гръцката финансова криза върху разходите за образование и икономически растеж, както и предоставяне на препоръки за преодоляване на такива кризисни влияния. Представяне на препоръки за оптимизиране на разходите за образование, подобряване на качеството и условията на труд на преподавателите.*
- *Създаване на методологична рамка за изследване на връзката между разходите за образование, икономическия растеж и условията на труд по примера на Гърция, която може да се използва и за бъдещи изследвания за същата страна, други страни или набор от страни.*
- *Използване и анализиране на богата статистическа информация за целите на оценяване на въздействието на разходите за образование върху икономическия растеж в Гърция. Подчертаване на краткосрочните и дългосрочните ефекти от финансовите инвестиции в образованието. Прилагане на двуетапен регресионен модел на най-малките квадрати (IV-2SLS), за да анализират причинно-следствените връзки между разходите за образование и икономическия растеж.*
- *Представяне и анализиране на условията на труд на преподавателите в гръцкия обществен образователен сектор с включване на качествени и количествени данни за оценка на удовлетвореността от работата, риска от напускане и резултатите от оценката на преподавателите.*

IV. Оценка на автореферата и публикациите по дисертацията

Авторефератът отразява вярно и коректно съдържанието на дисертационния труд. Мария Пападима е изпълнила необходимите минимални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Има публикувани 3 статии в списания с научно рецензиране, които са свързани с темата на дисертационния труд. Това ми дава основание да заключа, че резултатите от дисертационния труд са в достатъчна степен популяризирани.

V. Критични бележки и препоръки

Според мен е необходимо в увода да се посочи защитаваната теза. В хода на изследването проличава какво иска да докаже докторантката, но е редно да има ясно формулирана теза в началото на дисертационния труд. Тази препоръка не пречи на качеството на дисертационния труд.

Бих отпратила препоръка към докторантката да продължи да се занимава с изследвания и в бъдеще да приложи методологичната рамка на изследването и за други страни като обхваща периоди и на финансови кризи и периоди на устойчиво икономическо развитие като анализира дали съществува изменение на изследваните зависимости за различни страни и подпериоди.

VI. Заключение

Дисертационният труд на тема „Въздействие на разходите за образование върху икономическия растеж в Гърция по време на криза“ представлява качествено изследване, притежаващо научни и научно-приложни приноси и актуално звучене. Предвид качествата на дисертационния труд считам, че Мария Пападима заслужава да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по професионално

направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

6 януари 2025 г
гр. София

Член на журито:

(доц. д-р Гертана Михайлова-Борисова)

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ ·НЕОФИТ РИЛСКИ· БЛАГОЕВГРАД

OPINION

By: Assoc. Prof. Dr. Gergana Ilieva Mihaylova-Borisova, University of National and World Economy; scientific specialty "Finance, Money in Circulation, Credit and Insurance"

Subject: *Dissertation for the award of the educational and scientific degree "Doctor" in Finance, Money in Circulation, Credit and Insurance at the Southwest University "Neofit Rilski"*

Author of the dissertation: Maria Papadima
Theme of the dissertation: Impact of education expenditure on economic growth in Greece during the crisis
Scientific supervisor: Assoc. Prof. Desislava Stoilova, PhD

Reason for submitting the opinion: *participation in the composition of the scientific jury for the defense of the dissertation according to the Order № 2902/05.12.2024 of the Rector of Southwest University "Neofit Rilski" - Prof. Dr. Nikolay Marin.*

I. Information about the PhD student

Maria Papadima studied at the PhD program at the Department of Finance and Accounting of Southwestern University "Neofit Rilski" in the scientific specialty "Finance, money in circulation, credit and insurance". The training is carried out in the full-time form.

Prior to the PhD Maria Papadima graduated in Philosophy and Pedagogy, after which she obtained a Master's degree in Banking. She has extensive practical experience and currently holds the position of Branch Manager at Piraeus Bank. Her professional experience and training contributed to the development of her dissertation with the use of a variety of statistical data, which were appropriately analysed and applied for the purpose of assessing the relationships between economic growth, education expenditure and working conditions.

II. General Characteristics of the Presented Dissertation

The presented dissertation is on a very topical and not so researched topic, which opens opportunities for realization of scientific and applied contributions by the PhD student.

The dissertation has a length of 144 pages with the substantive part being 125 pages. The structure of the dissertation is an introduction, three chapters, conclusion, appendices and references used.

In the introduction the subject, object, aim and objectives of the dissertation are clearly formulated. No clearly formulated thesis /hypothesis/ is found to be defended in the dissertation.

The first chapter clarifies the nature of crises by emphasizing different types of crises such as currency and financial crises, inflation crises, etc. Special attention is paid to the financial crisis of 2007-2008 in order to provide a clearer picture of the situation in the economy and in particular in the education sector in Greece. The causes and factors of the global financial crisis of 2007-2008 are examined in detail.

The second chapter analyses the impact of the crisis in Greece on the costs of education and the working conditions of those working in the education sector in Greece. Special emphasis is placed on education policies related to the adopted fiscal austerity measures. Emphasis is placed on the orientations of education expenditure cuts as well as on the long-term effects on students of education expenditure cuts in order to overcome the country's deep economic crisis. The observed trends in education expenditure over the period analysed are explained, clearly highlighting the tendency for education expenditure to increase as a share of GDP and as a share of total government expenditure until the global financial crisis, after which a sharp downward trend in education expenditure followed for both indicators analysed.

The third chapter of the dissertation provides an empirical analysis of the relationship between education expenditures in Greece and economic growth, taking into account the working conditions of those working in the education sector in Greece. The research period is 1999-2021.

The main results of the study are presented in the conclusion. In examining the relationship between economic growth and education expenditure, it is concluded that an increase in government expenditure on education leads to a decrease in productivity in the country in the short run. At the same time, the increase in the number of students enrolled has a negative impact on economic growth, which requires improving the quality of education.

Maria Papadima uses a multitude of sources - 170 scientific publications in English, including articles, textbooks, specialized literature and electronic resources. The PhD candidate has skillfully managed to familiarize herself with the necessary research on the topic of her dissertation and to apply the main ideas for the purpose of conducting her research.

The following can be mentioned as positive features of the dissertation:

- Good structuring of the dissertation. The individual chapters are logically linked and there is a smooth transition between the parts of the dissertation..*
- A topical theme of the dissertation is chosen.*
- The use of multiple sources of information, which is a testimony to the doctoral candidate's broad awareness of the dissertation topic.*
- A number of scientific and applied contributions of the dissertation are highlighted.*

III. Evaluation of scientific and applied contributions

The more significant scientific and applied contributions in the dissertation are:

- Performing an analysis of the impact of the Greek financial crisis on education expenditure and economic growth, and providing recommendations to overcome such crisis impacts. Providing recommendations to optimize education expenditure, improve the quality and working conditions of teachers.

- Establishing a methodological framework for studying the relationship between education expenditure, economic growth and working conditions, using Greece as a case study,

which can be used for future studies for the same country, other countries or a set of countries.

- Use and analyse a wealth of statistical information for the purpose of assessing the impact of education expenditure on economic growth in Greece. Highlighting the short and long term effects of financial investment in education. Applying a two-stage least squares regression model (IV-2SLS) to analyze the causal relationships between education expenditure and economic growth.

- Present and analyze the working conditions of teachers in the Greek public education sector, incorporating qualitative and quantitative data to assess job satisfaction, risk of leaving, and teachers evaluation results.

IV. Evaluation of the abstract and publications on the dissertation

The abstract reflects faithfully and correctly the content of the dissertation. Maria Papadima has fulfilled the minimum requirements for the educational and scientific degree "Doctor". She has published 3 articles in peer-reviewed journals, which are related to the topic of her dissertation. This leads me to conclude that the results of the dissertation have been sufficiently popularized.

V. Critical comments and recommendations

In my opinion, it is necessary to state the thesis /hypothesis/ defended in the introduction. In the course of the research it becomes clear what the doctoral candidate wants to prove, but it is right to have a clearly formulated thesis /hypothesis/ at the beginning of the dissertation. This recommendation does not hinder the quality of the dissertation.

I would recommend the PhD student to continue with her research and in the future to apply the methodological framework of the study to other countries, covering periods of financial crises and periods of sustainable economic development, analysing whether there is an emergence of the studied dependencies for different countries and sub-periods.

VI. Conclusion

The dissertation on "The Impact of Education Expenditure on Economic Growth in Greece during Crisis" is a qualitative study with scientific and applied contributions and topical relevance. In view of the merits of the dissertation, I consider that Maria Papadima deserves to be awarded the educational and scientific degree "Doctor" in the professional field 3.8 "Economics", scientific specialty "Finance, monetary in circulation, credit and insurance".

January 6, 2025
Sofia

Member of the jury:

(Assoc. Prof. Gergana Mihaylova-Borisova,
PhD)